

4. Omaisten ja läheisten huomioiminen muistisairaahan hoidossa

Mahdollista omaisten ja läheisten osallistuminen muistisairaahan arkeen myös ympärivuorokautisessa hoidossa,

- **sillä päivittäistoimintojen harjoittelu muistisairas–omainen parina ilmeisesti tukee muistisairaahan päivittäistoiminnoista suoriutumista (näytönaste B).**

Interventioiden toteuttaminen parina (muistisairas ja omainen) vaikutti tilastollisesti merkitsevästi muistisairaahan päivittäistoiminnoista suoriutumiseen kontrolliryhmään verrattuna (SMD 0,37; 95 % CI 0,05–0,69).

Järjestelmällisten katsausten katsauksessa¹ tutkittiin lääkkeettömien menetelmien vaikutusta muistisairaahan päivittäistoiminnoista suoriutumiseen. Katsaukseen mukaan otetussa katsauksessa² (Van't Leven ym. 2013, n = 8 tutkimusta) tarkasteltiin meta-analyysillä pari-interventioiden vaikutuksia muistisairaiden (n = 988) päivittäistoiminnoista suoriutumiseen. Psykososiaalisten interventioiden lisäksi pareille toteutettiin juuri heille mielekästä toimintaa; päivittäistoimintoja ja ympäristöä muokattiin tavoitteena maksimoida muistisairaahan elämänlaatua. Tutkittavien muistisairaus oli lievässä tai keskivaikeassa vaiheessa.

Tutkimuksen laatu: Tasokas (11/11 JBI)

Näytön vahvuus: 1a

Soveltuvuus suomalaiseen väestöön:

Kommentti: Mukaan otetun katsauksen laatu oli hyvä, mutta alkuperäistutkimuksiin perustuva näytönaste katsauksen tekijöiden arvioimana matala (GRADE).

Ohjaa ja tue muistisairaahan omaisia ja läheisiä muistisairaahan päivittäistoiminnoista suoriutumisen tukemisessa,

- **sillä omaiset saattavat kokea tarvitsevansa lisää osaamista ja tukea muistisairaahan avuntarpeen arviointiin, päivittäistoiminnoista suoriutumisen tukemiseen ja toimintakyvyn seurantaan (näytönaste C).**

Omaiset kuvasivat kokevansa haastavien tilanteiden hallinnan vaikeaksi tukiessaan muistisairasta omaistaan päivittäistoiminnoissa. Haasteet liittyivät muun muassa muistisairaahan kieltäytymiseen tarjotusta avusta ja aggressiiviseen käyttäytymiseen esimerkiksi wc-käyntien yhteydessä. Omaiset kokivat myös haastavaksi tunnistaa, milloin muistisairas tarvitsi apua ja milloin oli parempi antaa hänen suoriutua itse päivittäistoimintoihin liittyvästä askareestaan. Omaiset kokivat myös heidän toteuttamansa hoidon vaikutusten seurannan haasteellisena. Omaiset kokivat turhautumista, mutta myös paikoin musertuneisuutta ja vihaisuutta.

Laadullisessa kuvailevassa tutkimuksessa³ analysoitiin ryhmäkeskustelujen kirjallisia muistiinpanoja muistisairaiden omaisten (n = 177, keski-ikä 64 vuotta) kertomuksista. Ryhmäkeskusteluihin osallistuneet omaiset olivat mukana interventiossa, jossa tuettiin omaisen taitoja ja tietoja muistisairaahan omaishoitoon liittyen. Ryhmäkeskustelut toteutettiin ryhmätapaamisissa 6 ja 12 kuukauden kuluttua intervention aloituksesta.

Tutkimuksen laatu: Kelvollinen (5/10 JBI)

Näytön vahvuus: Taso 3

Soveltuvuus suomalaiseen väestöön: Hyvä

Lähteet:

1. Laver K, Dyer S, Whitehead C, Clemson L, Crotty M. 2016. Interventions to delay functional decline in people with dementia: a systematic review of systematic reviews. *BMJ Open* 6, e010767.
2. Van't Leven N, Prick AE, Groenewoud JG, Roelofs PD, de Lange J, Pot AM. 2013. Dyadic interventions for community-dwelling people with dementia and their family caregivers: a systematic review. *International Psychogeriatrics* 25(10),1581–603.
3. Farran CJ, Loukissa D, Perraud S Paun O. 2003. Alzheimer's Disease Caregiving Information and Skills. Part I: Care Recipient Issues and Concerns. *Research in Nursing & Health* 26, 366–375.